

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

IV. ÅRG.

STOCKHOLM, 1 JUNI 1915.

Nr 11.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan¹

Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/3-1/4.

Expeditionen öppen vardagar kl. 1-4.

Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.

Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1915 1 krona. Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr.

75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Samling under rösträttens banér.

Kanske är det mest under tider av mörker och depression, som organisationerna visa prov på sin inneboende växtkraft och hållbarhet. Det som växt med svaga rötter ryckes upp av stormen, men det som rotat sig fast, som fått utstå såväl de vassa hagelkurarna som de hårda vindarna, som prövats i med- och motgång och även under hån och gisselslag förmått lägga en tum till sin egen växt, det knyter sig allt fastare, härdas alltmer i kampen och förblir obesekrat — trots allt.

Är det förmätet att ge den kvinnliga rösträttsrörelsen en plats bland dessa organisationer, som utgöra livets triumferande kraft över död och förintelse?

Vittnar inte den nyligen hållna fredskongressen i Haag, till vilken initiativ tagits från rösträttens pionjärer, vittnar inte kvinnornas hjälparbete, de mitt under krig och förödelse länderna runt uppspirande rösträttsföreningarna, att just nöden, olyckorna och bekymren, den hotade världskulturen och de nedtrampade livsvärdena tvinga kvinnorna att hålla allt fastare samman och att över länder och hav spänna den kedja av samhörighet och ideell tro, som ännu håller världsbyggnaden samman.

Vad tjänar det till att tro? frågar den modlöse, som ser jorden och dess liv förödas. Men kanske är det största hos kvinnorna just det, att de, trots samtidens vittnesbörd, förmått hålla sin tro brinnande. Ty miste människorna tron, då fölle världen i spillror. Med lyfta pannor ha kvinnorna mot våldets pansarnäve proklamerat sin fredsvilja och sin internationella endrätt, som ur nationalhatets rykande aska slår ut med en klar och lysande låga. En låga som värmer utan att förbränna. Med blodande hjärtan och med alla personliga illusioner krossade ha de dock förmått det högsta en människa kan komma till, att bortse från nuet, bortse från alla personliga

Men de kvinnor, som i dag sträva efter att höja sin egen självtillit och sin egen uppgift i familjen och samhället, de vilka, såsom många redan gjort, kämpa sig fram därtill genom tusen svårigheter, och som nu fordra att man också för dem skall erkänna idealens upphöjdhed, arbetets adel och deras anspråk på rättvisa, de äro icke "feminister", de äro kvinnor, de sanna kvinnorna.

Eleonora Duse.

önskemål, för att i stället bygga upp framtiden, den framtid, som måste tryggas för det kommande släktets skull.

Rösträttskvinnornas tro på framtiden har icke blott varit ofruktbara drömmar. De ha gripit in var helst deras hjälp påkallats, och hos många, som förut likgiltiga följt med strömmen, ha de väckt intresset, känslan av ansvar, betydelsen av att vara medbestämmande i sitt lands öde, inför vilket man inte har rätt att proklamera sin egen vanmakt. Nu i sommar, under årets vackraste och mest löftesrika tid ges det ett tillfälle för alla dem som arbeta under rösträttens banér att få mötas och utbyta tankar, få nya intryck och kraft till fortsatt arbete för sin rättfärdiga sak genom att bevesta det sommarmöte, som genom Huskvarna F. K. P. R:s gästfrihet kommer att äga rum därstädes den 19 och 20 juni.

Det är att hoppas att sommarmötet får en mycket livlig tillslutning. Detta är av stor betydelse, inte bara för deltagarna själva, utan för hela sakens framgång, ty i rösträtten fordras arbete, arbete inte bara av dem som sitta i styrelserna och som bära all dagens möda, utan av varje enskild individ, som i sin stad och på sin ort har ett verksamhetsområde, kanske nog så hårdarbetat, men därför eggande till allt vidare ansträngningar.

Sommarmötet blir en vilo- och samlingspunkt för dem som arbetat, en vederkvickelse för dem som äro trötta. De som bo i avlägsna delar av landet kunna här få tillfälle att höra våra främsta rösträttstalare, inte i tillbomade lokaler, fastän Huskvarna F. K. P. R:s egna hus, vad samlingslokal beträffar, tillgodoser stora fordringar, utan, om vädret tillåter, med himlen till tak och jorden till fotapall, varför utrymmet kan beräknas för snart sagt hur många som helst. Och må de komma! Från norr och söder, från öster och väster, alla dessa, som, enade i

Den nya äktenskapslagen

är nu av riksdagen definitivt antagen, därigenom att båda kamrarna bifallit lagutskottets sammanjämningsförslag.

Trolovningsparagrafen föranledde, som bekant, en synnerligen livlig debatt i båda kamrarna. Lagutskottet hade liksom både lagberedningen och K. M:t föreslagit följande lydelse: "Trolovnin är sluten, då man och kvinna överenskommit att ingå äktenskap med varandra." Denna lydelse antogs oförändrad av Andra kammaren, men av Första kammaren med följande av hr Thyren föreslagna tillägg: "och gjort denna överenskommelse kunig eller ock skriftligen sig förbundet." Hr Thyren, eller i varje fall hans kammare, hade emellertid härvidlag blundat för den konsekvens av paragrafen, som har att göra med bestämmelsen i promulgationslagens § 8 om att "Barn, som är avlat i trolovnin eller vars föräldrar efter barnets avlelse ingått trolovnin med varandra, är äkta barn." Man får anta, att det i mycket var för att säkra den äkta ställningen för de barn, vilkas föräldrar varit förenade i en varken kungjord eller skriftligen överenskommen trolovnin, som utskottet i sitt sammanjämningsförslag frångick den thyrenska första-kammaruppfattningen och i stället stannade vid den ursprungliga av Andra kammaren biträdda lydelsen.

Vad den särskilt bland kvinnorna så omdiskuterade § 3:s 1 punkt beträffar, avsedd att ersätta bestämmelserna om de ofullkomnade äktenskapen, så kan man säga, att kvinnornas framställningar på det hela taget vunnit beaktande. För det fall att under trolovnin tiden kvinnan blivit hävdad av mannen och trolovnin sedan bryts huvudsakligen genom mannens skuld, skall den utsträckta skade-

känslan för en stor sak och lyckliga i medvetandet att få vara med om att från kvinnosläktet lyfta en av dess tyngsta orättvisor, till allt vidare kretsar vilja sprida kunskapen om rösträttens medel och mål, vikten av att i hemmets, såväl som i statens angelägenheter, kvinnorna göras medansvariga.

ståndsskyldigheten för honom inträda endast under förutsättning, att kvinnan blivit rädd med barn. Utsträckt skadeståndsskyldighet vid allenast hävd, då mannen huvudsakligen är vållande till trolovninens upplösning, är sålunda utesluten. Som synes är det antagna sammanjämningsförslaget här av samma innehåll som utskottets ursprungliga av Andra kammaren biträdda förslag. Första kammaren fick sålunda frånträda sin vid huvuddebatten intagna ståndpunkt att låta den utsträckta skadeståndsskyldigheten omfatta, ej blott hävd under trolovnin — oberoende av om kvinnan blivit mor — utan även hävd före trolovnin.

Är mannen i detta fall vid hävdandet under 18 år, inträder ej den utsträckta skadeståndsskyldigheten, utan han blir i sådant fall ej ersättningskyldig i vidare mån, än om kvinnan ej blivit rädd med barn. Aldern var i den kungl. propositionen i motsvarande fall bestämd till 21 år.

I sammanhang härmed bör anmärkas, att riksdagen i skrivelse till K. M:t anhållit, att i sammanhang med behandlingen av frågan om reglering av de utom äktenskap födda barnens rättsliga ställning måtte verkställas utredning, på vilket sätt genom lagstiftningens försorg en förbättrad rättsställning må kunna i olika hänseenden beredas sådana barns mödrar, särskilt i de fall, då hävdandet skett under trolovnin eller under äktenskapslöfte, samt att K. M:t därefter måtte framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Andra ändringar att omnämna är dels, att tiden, inom vilken efter verkställd lysning vigsel skall äga rum, blivit fastställd till 4 månader i stället för av utskottet först föreslagna och av Andra kammaren beslutade 3 månader mot av Första kammaren beslutade 6 månader, dels att uttrycket "separation" utbyts mot "hemskillnad".

Utskottets förslag, att i 7 kap. införa bestämmelse om att makarna vid vite av fängelse eller böter kunna förbjudas att under det separations- eller äktenskapsskillnadsmål är anhängigt, eller sedan det dömts till separation, besöka varandra, vann redan vid huvudbehandlingen båda kamrarnas bifall.

Den 5 juni bör firas även i Sverige.

Meddelande från V. U.

Utom de i cirkulär N:r 108 föreslagna åtgärderna för att även i Sverige sprida kunskap om de danska kvinnornas rösträttsseger föreslår V. U., att i huvudstaden varande medlemmar av svenska rösträttsföreningar på aftonen den 5 juni samlas för ett gemensamt högtidlighållande av den för hela nordens kvinnor så betydelsefulla dagen. Närmare underrättelser om tid och plats m. m. komma att lämnas genom annonser i de dagliga tidningarna samt å Rösträttsbyrån, där anteckning för deltagande kan ske.

Annonsera i Rösträtt för Kvinnor.

Annonspris 10 öre efter texten, 12 öre å textside pr mm.-höjd, spaltbredd 65 mm. Marginalannons samt annons å bestämd plats 20 öre pr mm. Årsannonser 20 % rabatt, halvårs 10 % rabatt, kvartals 5 % rabatt. För annons till införing 1 eller 2 gånger torde likvid medfölja ordern. Annonser bör vara insänd senast 5 dagar före tidningens utgivningsdatum till Rösträtt för Kvinnors expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm. För annonsavdelningen: Rikstel. Norr 600, Allm. tel. 147 29, mellan 9 f. m. och 7 e. m.

LAGERSONS SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

L. K. P. R:s verksamhet under 1914.

Årsberättelsen för Landsföreningen och lokalföreningarna för kvinnans politiska rösträtt har nu utkommit. Årets stora händelse inom rösträttsvärlden borde ju, och det med rätta, ha varit den imponanta opinionsyttringen med dess slutresultat av 351,454 namn. Men den kom att undanskymmas, dels av de inre politiska händelserna under årets förra del, och i ännu högre grad av den utrikespolitiska situationen under dess senare. Som en följd härav har årsberättelsen, och särskilt lokalföreningarnas årsberättelser, kommit att starkt präglas av det arbete, som så gott som alla rösträttskvinnor utfört för att i sin mån mildra följderna av den rådande kristiden och bidra till landstormens och sjukvårdens utrustning.

Genom F. K. P. R:s initiativ, och i samarbete med andra kvinnoföreningar har sålunda Kvinnornas uppbåd bildats på ett 30-tal platser, och i övrigt ha rösträttsföreningarna livligt deltagit i arbetet för landstormen och Röda korset samt i annat hjälparbete. Så sitta ett 40-tal av F. K. P. R:s medlemmar i kommunala livsmedels- och arbetslöshetskommittéer, och en har varit medlem av statens livsmedelskommision.

Av de 401 representanter, som under 1914 suto i centralstyrelsen, voro 143 föreståndarinnor och lärarinnor i sam-, elementar- och folkskolor, 3 seminarieadjunker, 15 fil. d.r., jur. och fil. kand. samt fil. mag., 1 docent, 2 läkare, 4 författare, 2 konstnärer, 2 redaktörer, 1 direktör, 1 fabrikschef, 16 handlande, 19 tjänstemän i post, telegraf och bank, 4 fotografer, 4 gymnastikdirektörer, 5 barnmorskor, 2 sömmerskor, 1 sjuksköterska, 1 typograf, 1 kemist, 1 organist, 2 småbrukare, 1 barnavårdsinspektör, 1 prokurist och 1 kontorist.

Av uppgifterna i årsberättelserna, som dock ej alltid röra sig med fullt exakta siffror, framgår, att omkring 650 (517 under 1913) medlemmar av L. K. P. R. inneha kommunala förtroendeuppdrag, därunder 70 stadsfullmäktige. Dessutom sitta 2 å 300 i pensionsnämnderna och ett 40-tal i styrelsen för männen politiska organisationer.

Den egentliga föredragsverksamheten har naturligtvis varit vida mindre än under det stora namnsamlingsåret, men icke desto mindre har upplysningsarbetet pågått, och föredragen i de Bergman-Osterbergska samhällskurserna ha varit talrikt besökta.

På hela arbetet för rösträtten under 1914 kan tillämpas de ord, varmed en F. K. P. R. avslutade sin årsberättelse: "I övrigt har föreningen levt en stilla, men därför ingalunda tynande tillvaro. Den svåra tiden har visserligen förlamat handlingskraften, men icke intresset för rösträttsaken."

Ezaline Boheman.

Eva Ramstedt docent vid Stockholms högskola.

Liksom förut universiteten i Uppsala och Lund, har nu även Stockholms högskola fått en kvinnlig docent, i det att fil. dr. Eva Ramstedt förordnats till docent i radiologi. Efter avlagda examina i Uppsala studerade dr. Ramstedt vid Sorbonne i Paris och var därvid bl. a. Nobelpristagaren madame Curies elev. Hon har under de sista åren tjänstgjort såsom amanuens vid Nobelinstitutet i Stockholm.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Riksst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

De svenska kvinnornas tredje allmänna rösträttsmöte i Huskvarna 19 och 20 juni.

Program:

Lördagen den 19 juni kl. 10 f. m.

Halvenskilt möte, till vilket alla medlemmar av F. K. P. R. äga tillträde. Lokal: F. K. P. R:s hörsal.

I. L. K. P. R:s ordförande öppnar mötet.

2. Diskussion:

I. Vad kan göras för att övervinna det sista sega motståndet mot kvinnans politiska rösträtt i vårt land?

a) hos männen;

b) hos kvinnorna.

II. Vad kan göras för att motverka kristidens inflytande på rösträttsrörelsen?

3. Redogörelse för kvinnornas internationella fredskongress i Haag: Friherrinnan Ellen Palmstierna.

Om tiden medger beredes mötesdeltagarna tillfälle att efter diskussionsmötet bese skolorna och Huskvarna-fallen.

Kl. 7 e. m.

Offentligt möte i Stadsparken.

1. Musik.

2. De danska kvinnornas rösträttsseger: fröken Sarah Orth.

3. Kvinnorna och kriget: fröken Anna Whitlock.

4. Rösträtt och rashygien: fru Gerda Hellberg.

5. När kvinnorna vakna: fru Augusta Widebeck.

Efter det offentliga mötet intages tésupé i parken, varvid alla främmande mötesdeltagare äro Huskvarna F. K. P. R:s gäster.

Söndagen den 20 juni kl. 1/2 10 f. m.

Utfärd med ångbåt till Visingsö.

Kl. 1/2 12-1.45 e. m. Öns sevärigheter förvisas.

Kl. 2 e. m. Stort offentligt möte vid Slottsruinen.

1. Sång av Huskvarna Hembygdsör.

2. Hälsningstal av Huskvarna F. K. P. R:s ordförande.

3. Kvinnovilja och kvinnomakt: fröken Ellen Key.

4. Sång.

5. Hur man kan trygga en varaktig fred: fru Anna Wicksell.

6. Sång.

Kl. 4 e. m. Gemensam middag.

Kl. 5 e. m. Återfärd till Huskvarna och Jönköping.

Ännu en gång

fästa vi våra läsares uppmärksamhet på de uppmaningar, som utgått från Göteborgs F. K. P. R. till föreningar och enskilda att i tid insända sina rekvisitioner å den till julen utkommande *Rösträttskalendern*, som Göteborgsföreningen på centralstyrelsens uppdrag åtagit sig att redigera. Helt säkert finns det icke någon förening, om än så liten, som icke skall kunna avyttra åtminstone ett par dussin exemplar. Men för att kalendern skall kunna komma till stånd, är det *nödvändigt* att redan nu kunna bestämma en viss minimiupplaga, och detta kan icke göras, förr än beställningar från alla föreningar inkommit. På upplagens storlek beror det också, om den för reseteralarefonden avsedda vinsten skall bli verklighet.

Rekvisitioner ställas till fröken Hil-dur Öijer, Göteborg 1.

Kl. 1/2 8 e. m.

Offentligt möte i Jönköpings Stads-park.

1. Världsfreden och kvinnorösträtten: fru Elisabeth Wærn-Bugge.

2. Då fosterlandet kallar: fru Ella Billing.

Efter det offentliga mötet avskeds-samkväm i Stadsparkstugan, vid vilket Jönköpings F. K. P. R. utövar värdskapet.

Måndagen den 21 juni kl. 10 f. m.

Sammanträda länsförbundens ordförande jämte V. U. till enskild överläggning i F. K. P. R:s hörsal, Huskvarna.

Upplysningar om mötet.

Anmälan om deltagande i mötet bör ske snarast och senast den 12 juni under adress: Rösträttsmötet, Tormenäs, Huskvarna, och insändes mötesavgift kr. 1:— samtidigt med anmälan.

Rum erhållas antingen i pensionat eller hos privatpersoner till kr. 1.25 å 2:— per dag. Delat rum till reducerat pris. Ett begränsat antal deltagare kunna erhålla avgiftsfria rum i Huskvarna eller Jönköping.

Då inga större restauranger finnas i Huskvarna anordnar mötet en särskild matservering i Idrotthuset fr. o. m. fredag afton den 18 juni t. o. m. måndag den 21 enligt nedanstående pris:

Frukost 0.75

Middag 1.50

Supé 0.75

Kaffe med smörgås 0.60

Dessutom serveras i Perssons Pensionat middag å 1 kr. för ett begränsat antal gäster.

Middag serveras under Visingsöfärden antagligen ombord å båten till ett pris av kr. 1.75. Ett mindre pensionat finnes å ön.

De som efter mötets slut önska företaga turistfärder i Vetterns omnejd erhålla kostnadsfria råd och upplysningar genom Vetterns Turistförenings lokalombud, Jönköping.

Tågtider:

Från Jönköpings Östra till Huskvarna avg. 6.00, 8.45, 12.00 f. m., 2.55, 4.10, 6.05, 7.45, 9.20 e. m. 10.15 e. m. lör-, sön- och helgdag.

Från Huskvarna till Jönköpings Östra avg. 7.10, 9.25 f. m., 1.00, 2.10, 3.25, 4.40, 6.40, 8.15, 9.50 e. m. 10.40 e. m. lör-, sön- och helgdag.

En av hörnstenarna

i ett tidningsföretag är annonsavdelningen. Från denna regel utgör icke Rösträtt för Kvinnor något undantag. Genom sitt låga prenumerationspris är tidningen för sin ekonomi i hög grad hänvisad till den inkomst, som en väl upparbetad annonsavdelning kan inbringa. Men för att utvecklingen skall kunna hålla jämna steg även på denna avdelning, fordras det att läsekretsen känner sig solidarisk med sin tidning och stöder dess annonsörer. För att utveckla Rösträtt för Kvinnor till ett gärna anlitat annonsorgan, och detta är en av betingelserna för att undvika förhöjning i prenumerationspriset, är växelverkan mellan läsekrets och annonsörer nödvändig. De, som ekonomiskt stödja oss genom att annonsera i våra spalter, ha å sin sida rätt att fordra, att vi ekonomiskt stödja dem genom att själva anlita deras

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR

1 Klass Damskrädderi.

Alltid väl sorterat lager i fördelaktiga prislägen.
Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

»För allmännyttig verksamhet.»

Ordföranden i Landskvindestemmeretsföreningen och Norske kvinders sanitetsförening fru F. M. Qvam har av kung Haakon utnämnts till riddare av S:t Olavsorden I klass.

Genom sin stora politiska klokhet och sin eminenta organisations- och ledareförmåga har fru Qvam haft stor del i att Norges kvinnor så snabbt tillerkänts rösträtt och valbarhet i samma utsträckning som de norska männen. Man har liknat henne vid generalstabschefen, som format planerna och dirigerat frammarschen. Likaså är det främst henne, som Sanitetsföreningen har ått tacka för det lysande resultatet av dess 20-åriga verksamhet. Denna förening har inriktat sitt förnämsta arbete på tuberkulosens bekämpande, men har även ägnat sig åt verksamhet i Röda korsets tjänst samt åt utbildning av sjuksköterskor. Det är en betydande livsgärning, som här, genom tilldelandet av S:t Olavsordens riddartecken, vunnit officiellt erkännande.

Från Amerika.

Nyligen berättades det, att general French genom vad han sett av kvinnornas duglighet och organisationsförmåga under kriget, blivit omvänd till kvinnorösträtten och även från Amerika ha vi en liknande händelse att notera. Där gäller det en mr Lawrence Abbott, vars mor under sex år var ordförande i New Yorks antirösträttsförening och vars far även gjort sig känd som motståndare till rörelsen. Några inflytanden från hemmet ha alltså inte bragt mr Abbott till hans nuvarande ståndpunkt och han berättar själv, att det är erfarenheter från det verkliga livet som övertygat honom om betydelsen av kvinnans politiska rösträtt. Mr Abbott, som arbetar inom flera sociala föreningar, nämner också, att det gjort ett mycket starkt intryck på honom, att av alla de kvinnliga industriarbetare och affärsbiträden han kommit i beröring med, ingen enda visat sig likgiltig för rösträtten.

I trots av krigets stormar och alla de hinder ett oblikt öde rest i kvinnornas väg, vinner rösträttsrörelsen alltjämt terräng. Mrs Chapman Catt påvisar att de stater i Amerika som infört kvinnorösträtten utgöra 56.4 procent av hela Förenta staternas jordareal. "Vi äro övertygade", säger hon, "att med ännu en smula tid, ansträngning och uppfostran komma Österns fördomar att få vika för vårt krav på lika rättigheter för män och kvinnor."

affärer och även rekommendera dem åt andra.

Således: glöm ej att även ägna uppmärksamhet åt annonsavdelningen i Rösträtt för Kvinnor och kom ihåg att åberopa tidningen, då Ni skriver efter kataloger och priskuranter och icke minst vid personliga besök i affärerna.

Det finns tusen sätt att stödja rösträttsarbetet. Det här anvisade är ett av dem. X.

Ett nytt trevligt Kafé & Konditori under namn

Skeppsbrocaféet & Konditoriet

är öppnat 18 SKEPPSBRON 18

Allm. Tel. 42 26

Servering av: Kaffe, frukost, Thé, supé, Kaffe, Thé, Choklad och Smörgåsar.

OBS! Goda varor, billiga priser!

A. HELIN.

RING ANTON BRODÉNS JURIDISKA BYRÅ

Allm. Telefon 201 66

68 VÄSTERLÅNGGATAN 68, STOCKHOLM.

Rikstelefon 144 68.

Utför alla Juridiska o. PRIVAT-DETEKTIVA uppdrag diskret, fort och billigt.

I egenskap av skattebetalande fordra Stockholms kvinnor effektivt gatuskydd.

Fjorton kvinnoföreningar, däribland även Stockholms F. K. P. R., ha med anledning av den alltmer tilltagande osäkerheten på Stockholms gator, som bl. a. tagit sig uttryck i de på sin tid omtalade automobilanfallen, ingått till överståthållarämbetet med en skrivelse, vari framhålls, att det skydd kvinnorna borde äga rätt att fordra, i alltför ringa grad kommer dem till del. Det heter vidare i skrivelsen:

Det kan icke endast hända, att en konstapel lugnt åser en ganska närgången följelse, utan även att han, när han anmodas att träda emellan, visar sig icke först, att en förnärmelse ägt rum. Det synes därför som om konstaplarna i allmänhet hyste den åsikten, att männens uppträdande i detta fall är något, som kvinnor böra fördraga, eller också torde konstaplarnas instruktioner vara ofullständiga. Den enda utväg, som anvisas, är i regel den, att den antastade skall väcka åtal, något som naturligtvis förefaller motbjudande för en person, som anser självfallet, att ordningsmaktens ingripande borde ge henne det skydd, hon behöver.

Lättare än genom åtals väckande för missfärdelse torde vara att i lagen finna skydd genom den paragraf, som talar om väckande av förargelse på allmän plats, helst om denna paragraf tydes så, att beteendet är straffbart, även om det endast är ägnat att väcka förargelse. Så tillämpad i en av vårt lands större städer, Norrköping, har den visat sig av särdeles god verkan.

Vi kvinnor i Stockholm, heter det till slut, våga tro, att ett sådant system vore tillämpligt även i huvudstaden. Även om det droge en kostnad, vilken dock icke behövs bli alltför betungande, tro vi oss såsom skattebetalande äga rätt att fordra, att ett skydd anordnas, som försäkrar oss, att vilken tid på dygnet som helst, oförärmade och i fred färdas på vår stads gator.

Skrivelsen har remitterats till polismästaren, vilken i sin tur delgivit den till vederbörande distriktskommisarie med infor- drande av yttrande.

Ett uttalande i kvinnofrågan för femtioåttå sedan.

År 1857 utkom av den då mycket läste och omtyckte författaren Onkel Adam en bok, som hette "Sambällets kärna", vars tendens utmynnade i följande ord: "Familjen är statens kärna, kvinnan åter familjens. Det är hon, som sitter innerst i mänskligheten och är den gömda, fina, för allt damm oåtkomliga fjädern, som genom tusende utvecklingar, osedd, dock gör att visaren på tavlan alltid går framåt. Det vore dumt nog att på en gång vara tvungen att ha fjädern inne i fjäderhuset och ändå fordra en plats för den på tavlan. Hon är för späd att brynas i ärans solsken, eller frostbitas av kritikens hånloje — — — just därför, att kvinnan är ämnad att som hela sambällets livsgnista gömmas i det inre, har hon blivit så späd, så fin, så känslig och tillika begåvad med så mycket egen kraft. — — — Mellan tropikerna finnas många växter som, då de ej fått fäste i jorden, kasta ut luftrötter och leva endast av luft. Får hon ej ett eget hem, så kan hon också genom sin förmåga att driva luftrötter leva i vetenskapernas, t. o. m. i politikens luft; men det är nödfallshjälp — — — En hjärtlig skål för alla kvinnor, som förstärkt ändamålet med sin sändning, det höga heliga ämbetet att vårda den stilla elden på hemmets altare."

Denna bok recenserades av den kvicke, klarsynte P. G. Ahnfelt, som med kraft hävdade att kvinnan framför allt var människa, och han yttrade därvid bl. a. följande tänkvärda ord, som klinga så modernt, som voro de sagda i dag:

"Familjen är statens kärna", ja, det

Redogörelse för Haagkongressen.

Det möte, på vilket tre talare skulle framlägga sina intryck från Haagkongressen, och som var utlyst att äga rum å K. F. U. M:s lokal i Stockholm den 19 maj, blev mycket talrikt besökt; redan före den utsatta tiden var salen i det närmaste fullsatt. Efter några hälsningsord av fröken Axianne Thorstensson, den svenska kongresskommitténs ordförande, bestogs talarstolen av fröken Emilia Fogelklou, som i ett poetiskt och stämmingsfullt anförande talade om de idéer, vilka växt sig så starka hos kvinnorna, att kongressen till följd därav kunnat bli en möjlighet och ett hos många känt behov. Talarinnan påminte även om kvinnorörelsens pionjär, Fredrika Bremer, som redan efter Krimkriget i "Times" framlade en protest däremot och citerade som slutord några rader ur samma skrivelse. Nästa talare var fröken Anna Kleman, vilken, såsom medlem av resolutionskommittén, redogjorde för det arbete, förknippat med stora svårigheter, kommittén fått sig ålagt, och där så många synpunkter måste vägas, innan de kunde få sitt slutgiltiga uttryck. Till resolutionerna, som ordagrant upplästes, fogade fröken Kleman en del randanmärkingar och intressanta uttalanden om olika medlemmar av kongressen samt betonade den rörande enighet, som från början till slut varit förhärskande vid förhandlingarna.

Fru Elisabeth Wærn-Bugge gav till sist i ett av varm känsla buret föredrag sina personliga intryck av kongressen. Hon uttalade sin skarpa förkastelse över kriget, som lett till olyckor och våldsamheter av det mest upprörande slag, och framhöll vikten av att de bärande idéer, som lett kvinnorna fram till Haag, även måtte få sitt uttryck i handling och i en på större rättfärdighet grundad samhällsordning.

De tre talarinnorna, vilka samtliga föreföllt varmt besjälade av de tankar och känslor, som enat kvinnorna under kongressen, avtackades med kraftiga applåder, och auditoriet syntes till fullo dela den stämning, som förmått en handfull kvin-

medgives gärna, men att "kvinnan är familjens" det håller ej säkert stånd. Familjens kärna, det är väl dess medelpunkt och väsentliga innehåll, således dess bästa del. Men den bästa delen i ett samhälle vare sig stort eller litet, är dess huvud, och det får ju icke kvinnan vara efter hon skall vara sin man undergiven. (Denna föreskrift gällde dock endast den judiska och hedniska kvinnan på Kristi tid och kan endast betraktas som en behövlig eftergift åt den tidens låga begrepp om kvinnan.) Följaktligen är det varken hennes rätt eller skyldighet att vara familjens kärna. Men kanske kärnan icke sitter i huvudet, utan i hjärtat? Är således kvinnan familjens hjärta, så står det illa till med mannens regemente och likväl skulle han ju föra spiran inomhus? Bäst torde vara att ej placera kvinnan varken så högt som efter förra antagandet, ej heller så djupt, som författaren tycks vilja, då han säger: "hon sitter innerst i mänskligheten" o. s. v.

Som kvinna sitter hon varken högst eller innerst; allt kommer ju an på vad hon är som människa, som intelligens, som karaktär, som sedlig personlighet. I familjen som överallt gör andlig överlägsenhet sig gällande och denna överlägsenhet är icke bunden vid kön, men var den erkännes — evad det nu är kvinnans eller mannens, där blir äktenskapet lyckligt och med äktenskapet även familjen.

Det är utvecklingen av detta rent mänskliga, detta väsentliga i vår natur, som borde vara all uppfostrans ändamål. Inrymmer man åt kvinnan egenskapen av människa, måste hos henne ej mindre än hos mannen hela människan utvecklas. Men, säger man,

* Förf. anmärkning.

Troglodyter.

I Jus Suffragii skriver den kända ungerska författarinnan, grevinnan Iska Teleki:

Vad gott kan 1915 föra med sig till ersättning för allt vad dess föregångare, 1914, belastat med alla avgrundens förban- nelser, bragt mänskoslaktet?

Finns det — kan det på jorden finnas en segerfana så stor, att den kan täcka all läghet och skam från 1914? Kan det i hela världen finnas så mycken godhet och en lön så rik, att den kan komma de hundratals millioner människor att glömma oceanen av blod, tårar, besvikenhet, ångest och elände? Jag tror det knappast.

Och vi ungrare skulle ej tro det, även om vi segrade; även om gatorna i Wien, Berlin och Budapest år 1915 kunde beläggas med guld; inte ens om den vida ungerska slätten i år bure dubbla skördar. Även om nya generationer skola och måste födas till lycka, måste vi, den generation som med tänkande sinnen lever 1915, ställa räkningen så här: Skulle än lycka, glädje och framgång gjuta bubblande, gnistrande vin i vårt glas, skall dock det glas, av vilket vi hädanefter skola dricka, aldrig bli annat än kantstött och sprucket.

Och varför måste detta hända? Varför måste millioner dö till lands och havs? Varför äro så många hem ödelagda? Varför så många konstens mästerverk förstörda? Varför sjukhusen i så många länder fylla, inte allenast med sårade, utan med dem som lida av fältsjukdomars olika former och med andra därtill, med unga kvinnor och flickor, som inkräktande fenders djuriskhet skadat till kropp och själ? Varför?

Därför att mänskligheten, styrd av män kommit in i en återvändsgränd, varifrån ej

nor att mot en värld i krig uttala sin förkastelse över de metoder, som, vuxna ur barbariet, leda till civilisationens undergång.

Stämningen förhöjdes med sång mellan ett par av föredragen.

G. H. E.

finnes annan väg ut än att köra huvudet i väggen.

Och så beror givetvis många millioner människors svåra eller lätta öde av vilketdera av de stridande partierna, som har det hårdare huvudet.

Men häri ligger inte tyngdpunkten. Den ligger i detta: Varför måste krig bringa hjältemodet i dagen; varför kunde det mänskliga kapitalet ej bära frukt i arbete, som hade varit civilisation och samhälls- utveckling värdigare? Ett fruktbringande samarbete av alla dem, som nu stå emot varandra som fiender och förgäta att Goethe, Shakespeare, Tolstoj ha levat och lärt? Varför?

Helt enkelt därför, att hela världens statsmannavisdom liksom med en samfäll vilja stött mänskligheten tillbaka till dess ståndpunkt för femtiotusen år sen — tillbaka till dess gömställen i grottor. Visst kallas de skyttegravar nu, men principen är densamma. Invånarnas livsvanor äro desamma som deras förfäder, troglodyter- nas, att försvara sig med list och om möjligt döda, döda, döda!

Om detta var målet, så nog var det onödigt att utveckla grotthemmet för femtiotusen år sen till fredspalatset i Haag.

Och kunna männen trivas där de nu i månad efter månad fått leva som vild- djur? Längta de ej efter värdigare hem, för- ljuvade av kvinnors händer?

Om någon skreve en bok med titeln: "Från grottor till skyttegravar" skulle manne denna bok vara en lovsång över diplomater och stora politici?

Utom det goda och onda som är fördolt, bringar 1915 åt oss i Ungern det vi veta förut, de allmänna valen. Och naturligtvis åter utan att kvinnors röst höres därvid. Är det rättvist?

Men därpå skola inte endast vi ungerska kvinnor svara; vi låta svaret givas av de världsdela- rars mödrar, hustrur och döttrar, vilkas livs farkoster bräckts och brutits av styret i manshand.

Gynna Rösträtt för Kvinnors annonsörer.

näppeligen blivit vad hon blev, om hon haft en man att vårda eller ett hus att sköta. Kan familjeintresset förenas med intresset för det som mer är, så är det väl, men — huru sällan framträder en Harriet Beecher-Stowe, som på en gång är ett mönster för husmödrar och en väldig murbräcka mot en av barbariets och hedendomens bredaste förskansningar? Kvinnan behöver ej vare en indragen Dalai Lama, som följer sig undan världens ögon, en underlig varelse, som "sitter innerst i mänskligheten och är den gömda, fina, för allt damm oåtkomliga fjädern, som gör att visaren på tavlan alltid går framåt." Och det är väl icke heller så "dumt att på en gång vara fjädern i (urverket) och ändå taga plats på (ur)-tavlan".

Ett nytt världshistoriskt uppslag är idén om kvinnans emancipation, en idé varmed vårt tidevarv arbetar och säkert icke arbetar förgäves. Men som alla andra frihetsidéer väcker även denna ett starkt motstånd, och det är ingenting att beklaga. Må det ofria släktet rusta sig däremot, må det hämta sina vapen ur vilken rustkammare som helst; vapnen äro slöa och till en del alldeles förrostade. Tanken och historien vidkännas dem ej, uppenbarelsen ej heller. Ty ingendera av dessa makter motsätter sig kvinnans frihet, fastmer har denna idé alla tre instanserna för sig. Förnuftet vet platt icke av någon rättsgrund däremot, historien ger den hävdvunna åsikten orätt nära nog alla tider igenom, och uppenbarelsen, särdeles nya testamentets dicta classica förklarar sig tydligt nog för kvinnans, särdeles den ogifta kvin- nans, anspråk på alla rent mänskliga fri- och rättigheter.

Sigrid Kruse.

Gengångare.

Det är välbekant att en förfluten tids kvinnor ur maskulin synpunkt saknade individualitet, att de voro varandra så lika, "som bullar ur samma bakning"; den som gjort bekantskap med en bestämd kvinna, kände i och med detsamma hela könet i gemen. Undantagen, om vilka alla kulturländers historia bevarar minnen, är det inte fråga om här, bara om allmän maskulin uppfattning i vårt eget land. Sitt mest klingande uttryck har trossatsen kanske fått i skaldens bekanta: "mister du en, står dig tusende åter."

Att vidare styrka ovan gjorda påstående är lika onödigt som tröttsamt. Långt mera upplivande är det att vända sig till det som är, till dagens högt färgade kvinnoflora, om vars artskinnader ingen längre kan tvivla, då hans egna ögon ge honom besked. Att det individuella hos alla dessa olika skulle finna luft och jordmån för en sådan förhöjd blomstring som skett, därom vågade man för några tiotal år sedan knappast drömma. Var är hon, den forna lilla dockan, som skulle smeka sig till ett par nya handskar, som lät pärlätårar glittra på kinden, om mannen skyndade i väg till arbetet utan att kyssa henne? Hon är förvandlad i den förnuftiga varelsen, som fastän mitt i ungdomens klangår har blick för proportioner och inte som barnet gör berg av mullvadshögar, hon har blivit en metodiskt arbetande kvinna med praktisk uppskattningsförmåga av verkliga värden, en som vet att tid är pengar och inte en skänk för spegelstudier eller avhandlingar i sömmens vetenskap hos modisten.

Var är hon, denna av hushållsodör andligt och lekamt genompyrda stackars husmoder, för vilken naturen ungefär lika oförstådd som kulturen bredde ut sin skönhet, därför att trampet i hushållskvornen överdövade morgonens fågelkvitter och aftontröttheten tvingade blicken att sluta sig för solreflexernas underbara lek i tankens flammande världar? Hon är förvandlad till den klarvakna, kvinnan med öm blick för det liv, som rör sig långt utanför hemmets smala dörrar, kvinnan, som redan tänker på egen insats i kulturarbetet, allt medan hon, med hjälp av en sen tids teknik, ställer hemmets urverk i gång med fjärdedelen av en fordom nödvändig handkraft.

Var är hon, den "gamla flickan" i knappt passabel paryr, som, skjuten åt sidan i de beslutsammars paradmarsch upp till bröllopsborden, hade stannat villrådlig vid någon dörr, vilken slutligen gick upp, öppnad av en medlidam eller beräknande släktings hand? Man skall någon gång ännu träffa på henne antingen inom asylernas gömslen eller i ett eget krypin, men i allmänhet återfinna henne som den pensionerade f. d. tjänstekvinnan eller som den tjänstgörande damen med sitt yrkes-tränade väsen, sin snabba uppfattning och sitt välvärdade yttre. Hon kommer kanske rätt tidigt att se förbrukad ut. Men vad är nu detta att föra upp på förlustkontot emot en stundom absolut förspild tid i evigt grubbel över felslagna förhoppningar och ett perspektiv så tomt som en dammig, öde landsväg. Redan detta att hon nu kan möta sina systrar som auktoriteter på skilda områden, att hon kan återfinna dem bland samhällsstöttepinnarna, att hon hör ekot av de hyllningsrop, som lyfter deras namn på tusendens läppar, redan detta höjer henne själv. Detta är icke hyllningsoffer för värddeskap (en pennings uttrycksformel) utan för medborgerliga förtjänster. Jag skymtar framtiden, tänker hon. Källarljus gav bleka blad, det är i solen de äkta färgerna få liv. Solen, solen... hon kommer att sluta med det ordet på läpparna.

Den hypermoderna damen, hon som ägde blott ett djupt intresse i livet: för-

Arbetet ute i landet

Ålängeds F. K. P. R. hade den 13 mars årsmöte. Efter förhandlingarna lämnade fröken Ingrid Bergius en skisserad redogörelse över kvinnofrågans nuvarande läge. Det i medryckande form framsagda anförandet mottogs med livligt bifall och mötet avslutades med ett angenämt samkväm. — Den 14 maj hade föreningen samlats till en värfest med gemensam supé. Under aftonen förekom bl. a., efter ett inlednings-tal av ordföranden, en livlig diskussion över en brännande lokal fråga — renhållningen och i samband härmed den vattenmängd, som "stadens fäder" anslagit till hushållen. Ämnet befanns vara särdeles givande, särskilt som en av närvarande satte "piff" på meningsutbytet genom att med djupt allvar och stor slagfärdighet hålla på status quo och de styrandes och "bra som det är-systemets" förträfflighet. Diskussionen fick utgå svar på frågan och man konstaterade, att de mest torra saker kunna förvandlas till både uppiggande och lyckliga diskussionsämnen. — Dr: Gerda Lidforss af Geijerstam höll på föreningens initiativ den 7 mars ett offentligt föredrag över ämnet: "Några olika former av nervositet." Föredraget i fråga var mycket talrikt besökt och följdes av en kraftig applåd.

Avesta-Krylbo F. K. P. R. anordnade fredagen den 23 april en musik- och teaterafton, vilken allt igenom blev vällyckad. Postexpeditören Brügges trenne nummer å violin fingo alla ett gott utförande och mottogs av publiken med tacksamhet. Akompanjemangot utfördes diskret av fru Liander-Ainer, likaså de pianostycken, varmed hon beredd publiken en enastående njutning. Så uppfördes en enaktare: "Hur kvinnorna fingo politisk rösträtt", där de kvinnliga rollerna innehades av medlemmar i rösträttsföreningen. Spelet gick utmärkt, trots det, att en ganska kort tid användes för pjäsens inövning. Efteråt serverades en enkel tesupé, varunder stämningen förhöjdes genom flera musiknummer.

Den 2 maj hade föreningen sitt ordinarie vårsammanträde, då års- och revisionsberättelserna föredrogs, varefter styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Vidare behandlades centralstyrelsens stadgeändringsförslag, vilket antogs. En av ordföranden inlämnad och inledd fråga: "Kunna vi göra något för att våra medlemmar talrikare infinna sig å föreningsmötena, ävensom å andra möten, som deras egen förening ställer till med?" diskuterades sedan. Debatten blev över förväntan livlig och beslöts det att hädnæfter anordna möten en gång i månaden. Åtta dagar förut eller den 25 april hade föreningen anordnat offentlig aftonunderhållning i Fors teatrarlocal. Ett intressant föredrag över ämnet "Kvinnorösträtten och samhällslivet" hölls av fru Erica Falkman och programmet upptog vidare sång, musik och deklamation. Publiken var talrik och bland nya medlemmar inom föreningen märktes även en i föl uppställd riksdagsmannakandidat.

Borlänge-St. Tuna F. K. P. R. hade onsdagen den 21 april ordinarie vårmöte. Härvid föredrogs års- och revisionsberättelse

sköning av allt eget, var är hon? Hon som knappast lät sin stäckta fantasi flyga högre än till erövringar för egen eller familjens räkning och som i behaglig självtricklighet tronade på de hynden, en belevad umgängesvärld ständigt lade till rätta för henne? Existerar hon verkligen ännu i hela sin forna klargranna ursprunglighet utan någon tidrens mildrande patina? Att hon verkligen är kvar, det lärde vi häromdagen av en hederlig gammal gumma, som fått i uppdrag att sälja lösnummer av L. K. P. R:s tidning. "Hur går det?" frågade vi. "Åhjo, somliga ä' vänliga. Di fina damerna här i sta'n ä' värst, di grälar på mej för jag går omkring med ett sådant bla'." Ett sådant blad, som allvarligt försöker ta vara på kvinnornas intressen och som ibland vågar säga, att inte allt är gott, då blott de bäst situerade äro belåtna. Alltså: den man, som ännu anser det Tegnériska "mister du en" etc. som ord i gyllne skål, han har ännu möjligheter — tusen möjligheter — blott han vänder sig åt rätt håll.

V. K.—n.

och redogjordes för Kvinnornas uppbåds i Borlänge verksamhet samt för användandet av de medel, som influtit genom försäljning av flaggmärket Hem och härd. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och L. K. P. R:s stadgeändringsförslag antogs. Centralstyrelsemedlemmen, fröken Signe Fridholm, lämnade en livlig och medryckande redogörelse för centralstyrelsemötet 1915 och dr. Gulli Petrinis föredrag Kvinnorna och kriget upplästes. Sedan därefter en del föreningsangelägenheter behandlats, förklarades mötet upplöst, och vidtog ett livligt samkväm med deklamation samt sång av fru G. Berg från Linköping.

Degerfors F. K. P. R. hade ordinarie möte den 28 april. Kassareport och revisionsberättelse föredrogs och godkändes. Likaledes godkändes de av centralstyrelsen föreslagna ändringarna i L. K. P. R:s stadgar. Vidare beslöt mötet att under maj månad anordna ett samkväm och tillsattes en kommitté för detta ändamål. Fem nya medlemmar inskrevs i föreningen.

Falköpings F. K. P. R. har vid sitt nyligen hållna årsmöte till styrelse för kommande arbetsår valt: fruarna Jisca Jacobson, Amy Örtenblad, Gerda Jerlow, Alma Bergström, Josefine Carlsson och Clara Andersson samt fröknarna Anna Trägårdh, Clara Erlandsson och Ellen Nilsson. Till revisorer utsågos fröknarna Elsa Thune och Sanna Blåberg med fru Aurora Stenström och fröken Thekla Fältström som suppleanter. Sedan ordföranden lämnat en kort redogörelse för arbetet under det gångna året, föredrogs års- och revisionsberättelserna och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Efter sammanträdet följde musik samt uppläsning av Anna Lenah Elgströms broschyr Den sjunde basunen.

Grängesbergs F. K. P. R. höll måndagen den 26 april sitt ordinarie vårmöte. Diverse föreningsärenden behandlades och stadgeändringsförslaget bifölls. Fem nya medlemmar hälsades välkomna. Pianomusik utfördes av fröken Hanna Mose. Samtliga närvarande tecknade sina namn på en lista, som tillställdes kommittén för Haagkongressen. — Den 26 mars hade föreningen en ganska talrikt besökt och mycket angenäm samkvämsafton, därvid föredrogs och livligt senterades Kvinnorna och kriget av Gulli Petrinis.

Göteborgs F. K. P. R. hade den 26 april möte i Chalmerska institutets högtidssal, varvid fru Ragnhild Modin-Ringström föreläste om De tyska kvinnorna i hem och samhälle. Föredraget hade lockat en rätt talrik och tacksam publik.

Halmstads F. K. P. R. hade fredagen den 23 april årsmöte, varvid föredrogs års- och revisionsberättelser, L. K. P. R:s stadgeändringsförslag, som godkändes samt utdrag ur centralstyrelsemötesprotokollet. Den avgående styrelsen omvaldes. Dr: Petrinis föredrag "Kvinnorna och kriget" upplästes.

Hedemora F. K. P. R. höll måndagen den 10 maj ordinarie vårmöte. Mötet var talrikt besökt och öppnades av ordföranden, som hälsade de närvarande välkomna, varefter års- och revisionsberättelserna föredrogs och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Den av centralstyrelsen föreslagna stadgeändringen antogs enhälligt av de närvarande. Sedan ordföranden i korta ordalag redogjort för L. K. P. R:s centralstyrelsemöte — de beslut som fattades där och de resolutioner som antogs — erinrades föreningen om önskvärdenheten av, att alla dess medlemmar vore prenumeranter på tidningen Rösträtt för Kvinnor samt förvärvade sig årsredogörelsen för 1914. — På initiativ av ordföranden har bildats en lokalkommitté för flaggmärket Hem och Härd och en aftonunderhållning hade av kommittén anordnats den 21 april, varvid fru Ella Billing talade om Hjälparbetet under kristiden.

Karlskoga F. K. P. R. hade den 29 mars en arbetsafton, varvid apotekare Åke Wikander godhetsfullt gav ett utförligt och intressant referat av Else Kleens bok Släktens kvinnor. Efter föredraget följde livlig diskussion. Samtliga närvarande skribberade å den bebådade Rösträttskalendern.

Karlskrona F. K. P. R. hade årsmöte den 17 februari. Till ordförande återvaldes fröken Sigrd Kruse och övriga styrelsemedlemmar blevo fru Elisabeth Tham, fröken Signe Mählén och fröken Josefine Kjellberg, samtliga återvalda. Fru Majken Moberg valdes i stället för fru Valborg Falck,

som undanbett sig återval. Till suppleanter i styrelsen utsågos fröken Gertrud Neuendorff och fröken Nanny Carlsson. Efter de stadgenliga förhandlingarna gav fröken Gertrud Neuendorff en intressant skildring av årets centralstyrelsemöte, vilket hon som suppleant beviljat. Därefter beslöts på styrelsens förslag, att föreningen skulle anordna en serie sociala föredrag under vårterminen. Till dessa skulle de, som antecknade sig och betalade 50 öre ha tillträde. Även icke föreningsmedlemmar skulle ha rätt att anteckna sig såsom åhörare. Denna anordning väckte livligt intresse. Det första föredraget var om Socialförsäkring och hölls i Børsrummet på Rådhuset den 18 mars av fröken Sigrd Kruse. Det var så talrikt besökt, att en del av åhörarna måste stå i tamburen. Den 29 mars talade fru Ella Billing om Nödhjälpsarbetet under kristiden. Man hade nu skaffat en rymligare lokal och föredraget var offentligt. Fru Billings livliga och utmärkta redogörelse för nödhjälpsarbetet och särskilt för kvinnornas insats däri, väckte det allra största intresse hos åhörarna och belåtenheten var allmän. Det tredje och sista föredraget om Personlig hygien hölls på Rådhuset tisdagen den 27 april. Det hölls av gymnastikdirektör Karin Bäckström, var gediget och intressant och blev en mycket god avslutning på F. K. P. R:s sociala upplysningsarbete för denna termin.

Katrineholms F. K. P. R. hade den 30 mars ett större offentligt möte med föredrag av fru Ezaline Boheman, Stockholm, som talade om Kvinnornas uppgift i kristider. Talarinnan gav en översikt av de åtgärder, som kvinnorna vidtagit för att i någon mån bryta udden av den olycka, som nu övergår världen. Framst berördes vad kvinnorna i vårt eget land utträttat t. ex. genom Kvinnornas uppbåd m. fl. organisationer. Även berördes det omfattande arbete som med stor organisatorisk skicklighet bedrivs av kvinnorna i de krigförande länderna. Föredraget hördes av en talrik publik och väckte livligt intresse.

Kristianstads F. K. P. R. årsmöte ägde rum tisdagen den 20 april. Års- och revisionsberättelser upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Efter förhandlingarna var samkväm anordnad, till vilket allmänheten inbjudits. Kyrkoherde Aug. Bruhn i Skepparlov höll ett, med värme och kraft framfört, innehållsrikt och ansvarsväckande föredrag över ämnet: Kvinnan och fredsfrågan. Efter föredraget sjöng fru A. Theorin Sverige, som åhördes stående. Därefter ett par pianonummer av fru Louise Carlsson samt sång, såväl solo av fru Theorin som duetter av fröknarna Hasselgren och Somelius. Adjunkt B. Malmström uppläste sedan på ett förträffligt sätt ett par bitar av Henrik Wrånér. Tesupé avslutade aftonen. Samkvämet var mycket talrikt besökt och åtskilliga nya medlemmar ingingo i föreningen.

Lindesbergs F. K. P. R. hade fredagen den 26 mars sitt ordinarie vårmöte. Revisionsberättelsen föredrogs och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. L. K. P. R:s stadgeändringsförslag antogs. Vidare beslöts att rekvirera en del exemplar av Rösträttskalendern för år 1916 samt att arbeta för spridning av Rösträtt för Kvinnor. Fröken Elin Lennkvist redogjorde i ett längre anförande för senaste centralstyrelsemötet. Därefter beslöt mötet, att föreningen skulle deltaga i nödhjälpsarbetet genom anordnande av arbetsaftnar. Den första av dessa ägde rum fredagen den 9 april. Medlemmarna visade sitt intresse genom att talrikt infinna sig och aftonen tillbragtes under den angenämaste stämning. En föreningsmedlem föredrog artiklar ur Rösträtt för Kvinnor samt Gulli Petrinis föredrag "Kvinnorna och kriget". Under aftonens lopp intogs tesupé och trevningen förhöjdes ytterligare genom sång och musik.

Ljunby F. K. P. R. hade årsmöte den 25 april, varvid föreningens räkenskaper granskades och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Föreningen har under vintern haft stickaftnar för Landstormen och därunder förfärdigat en del yllevoror såsom strumpor, hjälmar, muddar m. m., vilka komma att överlämnas åt Ljunby Röda korsavdelning för landstormen.

Luleå F. K. P. R. hade den 15 april ett offentligt möte i Ebenezerkapellet, varvid fru Ella Billing höll föredrag om Kvinnans uppgift i kristider. Det om en varm och djup medkänsla för de små och ringa i samhället vittnande anförandet mottogs av den rätt talrika publiken med starkt bifall. Följande dag var samkväm anordnad för föreningsmedlemmar och utomstående. Ett gripande föredrag hölls av fru Billing över ämnet Uppfostran till sedlig renhet. För övrigt förekom tal av fru Ellen Vleugel

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR

STOCKHOLM

Gamla Kungsholmsbrogatan 26
(andra huset från Drottninggatan)

Stort lager af finare och enklare

MÖBLER

i ek, mahogny, valnöt samt andra
träslag äfven målade, till billigaste priser.

Allm. Tel. 114 10 Riks Tel. 65 05

Flyglar, Pianinon

och orglar i konstruktion och kvalitet öfverträffade. — Högsta utmärkelser å flera världsutställningar. Begär priskurant från Kungl. Hovleverantör.

A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST, ARVIKA.

och fröken Märta Bucht. Stadens bästa musikaliska förmågor bland kvinnorna bidrogo med sång och musik.

Malmö F. K. P. R. hade strax före påsk ett offentligt möte, då rektor M. Strandberg från Ystad talade om Svensk fattigvårdslagstiftning. Sedan har föreningen samlats till flera diskussionsaftnar, alla präglade av den bästa stämning. Av ämnena må framhållas Kvinnoföreningarnas lokalfråga i Malmö en i sanning brännande, men svårlöst fråga och Husmodersskola för omedelade flickor. Då intresset för båda dessa frågor visade sig mycket stort, torde de på hösten bli föremål för ytterligare utredning.

Malungs F. K. P. R. hade ordinarie vår-möte i Ordenshuset den 26 april. Års- och revisionsberättelser föredrogos och styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. L. K. P. R:s stadgeändringsförslag antogs enhälligt, varefter lämpliga punkter ur cirkulären nr:ris 106 och 107 upplästes och diskuterades. Programmet utfylldes med tal av ordföranden samt unison sång med orgelackompanjemang. Resterande årsavgifter upptogos.

Motala F. K. P. R. hade den 19 april sitt ordinarie vårsammanträde. Ordföranden, fru Holmgren-Ekman, hälsade fröken Emma Aulin, kursledaren i de på platsen pågående Bergman-Österbergska kurserna, välkommen inom föreningen. Sekreteraren uppläste års- och revisionsberättelserna, vilka av föreningen godkändes och full ansvarsfrihet beviljades styrelsen. — Från nykterhetsfolkets centralmöte i Motala hade inkommit förfrågan om F. K. P. R. ville vara representerad inom densamma, men beslöt föreningen avslå inbjudan, motiverande den med, att F. K. P. R. på sitt program endast har strävan efter politisk rösträtt. Även från arbetarekommunen i Motala hade kommit förfrågan om föreningen ville delta i 1 maj-demonstrationen, där i år särskilt stund för freden skulle förekomma. Föreningen lämnade samma svar som det föregående. Det oaktat deltog sedermera många föreningsmedlemmar i demonstrationståget under fredsstandaret. Vidare diskuterades Huskvarnsmötet och beslöt att i samlad trupp, och så stark som möjligt, följas åt dit. — Fröken Aulin höll härefter ett med stort intresse hört föredrag om: "Vad rösträttskravet förpliktar oss till."

Rönninge-Tumba F. K. P. R. hade ordnat sitt vårmöte den 25 april i fredens tecken. Skolsalen i Rönninge, som godhetsfullt upplåtits, var full av åhörare och, sedan fru M. Bolin hälsat de närvarande välkomna samt en del föreningsangelägenheter behandlats, lämnades ordet åt fredstalararen Karl Sundblad, vilken erinrande om krigets fasor och anslöt sig till den stora talarinnan Rosika Schwimmers tro på att kvinnorna voro de, som skulle ta fredssaken om hand. En kör av skolbarn sjöng 4 och 5 verserna av psalmen 53, fröken Brita Berglund från Stockholm utförde sånger av Geijer och Josephson, varefter fru Thyra Söderbaum deklamerade Drömmare av Evers och Julen 1914 av Hedberg. Det hela avslöts med att kören sjöng den gamla pil-

grimssången Hårlig är jorden och en fredskantat av Ebba Cederstrand.

Sala F. K. P. R. hade tisdagen den 12 april ordinarie sammanträde, varvid års- och revisionsberättelsen godkändes. Av årsberättelsen framgick, att föreningen under höstens lopp arbetat för beklädnad åt Landstormen. Medel till inköp av varor hade anslagits av föreningen. Föreningens ordförande, fröken Hanna Mogren redogjorde för årets centralstyrelsemöte och dess förhandlingar. Tisdagen den 20 april hade föreningen anordnat offentligt möte med föredrag av jur. kand. fröken Eva Andén över det kungl. förslaget om ny äktenskapslag. Efter det intressanta föredraget, för vilket ordföranden frambar föreningens tacksamhet till talarinnan, antogs enhälligt samma resolution som förut antagits i Uppsala, på av F. K. P. R. därstädes anordnat offentligt möte.

Sandvikens F. K. P. R. hade sitt årsmöte den 4 maj. Års- och revisionsberättelserna föredrogos och ansvarsfrihet beviljades. Fröken Mia Ljungqvist gav en kortare biografi över skalden och tänkaren Thomas Thorild samt uppläste hans skrift Om kvinnokönets naturliga höghet. Fröken Eva Bruce utförde vacker solosång, förtjänstfullt ackompanjerad av fru Tyra Hammarström.

Stockholms F. K. P. R. anordnade tisdagen den 18 maj en extra samkvämsafton med diskussion om Makars egendomsförhållanden. Inledare var jur. kand. Eva Andén, som på ett klart och belysande sätt redogjorde för frågans utveckling under senare tider och dess nuvarande läge. Diskussionen, som blev synnerligen livlig, rörde sig i huvudsak om det Stjernstedtska förslaget, i enlighet med vilket man och hustru sines emellan dela inkomsterna och gemensamt bestrida utgifterna, samt den s. k. hustrulönen, varigenom hustrun tillerkännes en viss procent av mannens inkomster. Av de närvarande uttalade det övervägande flertalet sympatier för det Stjernstedtska förslaget.

Söderköpings F. K. P. R. anordnade söndagen den 16 maj sitt sista samkväm för arbetsåret, till vilket även medlemmar från Norrköpings och Valdemarsviks F. K. P. R. på anmodan infunnit sig. Fru Malla Grönlund höll ett med intresse hört föredrag om Kvinnornas fredsönskan och kvinnornas krig. Härefter uppfördes "Samma don". Rösträttsången, samt en del andra sånger, illustrerade den angenäma festen.

Trollhättans F. K. P. R. hade fest onsdagen den 15 april — musik- och teaterafton — som vi kallade den. Och den gick bra. Fullsatt salong och varmt bifall. Vi hade anordnat det hela dels för att stärka vår egen kassa och dels för att ge en bespisning för fattiga barn här ett litet handtag och slutligen även med den lilla biavsikten, att än en gång här i Trollhättan slå ett slag på trumman för rösträtten. Alla tre syftemålen nåddes också ganska bra, det sistnämnda kanske allra bäst, i det att Frigga Carlbergs dialog: "Samma don" — i det utmärkt framförande, som gavs den, på ett lättfattligt och övertygande sätt klarade för den talrika publiken rättfärdigheten i kravet på rösträtt för kvinnor. Dessutom bjöds på god sång och musik, ett amatörsällskap roade publiken förtäffligt genom framförandet av en liten två-aktare, "Ett tjuvpojkstreck", och i tablån "Nordens tre riken" fick festen en i allo värdig avslutning. Sverige räckande händerna åt Nordens två övriga riken, varslade om kommande tider, rikare på broderskärlek och rättfärdighet än vår.

Umeå F. K. P. R. hade den 19 april anordnat ett offentligt möte, varvid fru Ella Billing talade över ämnet: Kvinnans uppgift i kristiden. Den ingående redogörelsen över kvinnornas storartade arbete att förebygga och lindra nöd samt avhjälpa brister på olika områden åhördes med spännt intresse av cirka 200 personer. Vid ett efter föredraget anordnat samkväm med tesupé talade ordföranden, fröken Öqvist, för fru Billing och uttryckte föreningens tacksamhet för fru B:s värdefulla hjälp i arbetet och önskade henne varmt välkommen åter. Fru Billings svar blev en erinran om de senaste årens mödor och svårigheter och en

uppmaning att hålla ut i rösträttsarbetet i fast förhoppning om bättre tider.

Den 26 april hade föreningen ordinarie sammanträde, varvid, sedan års- och revisionsberättelsen för 1914 föredragits och ansvarsfrihet beviljats styrelsen, meddelande lämnades om sommarens allmänna rösträttsmöte i Huskvarna och om den internationella kvinnokongressen i Haag. Därpå beslöt att rekvirera 25 exemplar av den blivande rösträttskalendern. Aftonens föredrag utgjordes av ett med stort intresse hört referat av fröken Aina Björklund av en engelsk utredning i "Jus Suffragii" över ämnet: "Militarism och kvinnorörelse." Mötet avslöts med uppläsandet av ett tidningsreferat av Rosika Schwimmers gripande tal om "Kvinnorna och kriget".

Visby F. K. P. R. hade den 23 april sitt ordinarie halvårsammanträde i Högre flickskolan. Innan förhandlingarna började, uttalade ordföranden några varmhjärtade minnesord över föreningens nyligen bortgångna vice ordförande fru Clara Bolin, och tolkade de närvarandes saknad av hennes person och arbete, varefter fru R. Hagstrand utförde ett stämmingsfullt pianonummer. Därefter vidtog mötesförhandlingarna, varvid års- och revisionsberättelserna föredrogos och ansvarsfrihet beviljades styrelsen samt L. K. P. R:s stadgeändringsförslag antogs. Ordföranden redogjorde för föreningens verksamhet under vintern, då medlemmarna varje vecka samlats till arbetsaftnar å Tekniska skolans lokal, som godhetsfullt upplåtits. Därvid ha persedlar förfärdigats för drottning Sophias förening, och man har även tillverkat barnkläder åt nödlidande mödrar. Efter förhandlingarna inledde fru F. Lundberg en diskussion över ämnet Värnplikt, krig och kvinnorösträtt. Meningarna voro delade, och följaktligen blev diskussionen mycket livlig. Sedan te intagits, utfördes sång och musik av fröken I. Möller och fru R. Hagstrand. Det hade varit meningen att också diskutera livsmedelsfrågan i Visby, men då den första diskussionen redan dragit ut på tiden, beslöt att uppskjuta denna fråga till följande arbetsafton.

Västerås' F. K. P. R. hade onsdagen den 28 april sitt ordinarie årsmöte. Därvid upplästes års- och revisionsberättelsen samt kassaförvaltarens rapport och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Därefter höll fröken M. Nordenson ett intressant föredrag om Dr. Barnardos barnhem i England, illustrerat av talrika färglagda skioptikonbilder. Det väl framförda föredraget belönades med livliga applåder. Ordföranden uppläste en skrivelse från Västerås Allm. nykterhetskommitté med förslag om inrättande av ett Västerås folkhem med ungdomsbibliotek och läsestuga. Föreningen beslöt att uttala sitt stora intresse för saken, och hoppades flera föreningsmedlemmar att till hösten få hjälpa till med realiserandet av denna för stadens industriungdom så välsignelserika sak. Mötet avslutades med gemensamt samkväm, varvid beslöts avsändande av ett sympatitelegram till kongressen i Haag. Två av styrelsens medlemmar nämligen ordföranden fru Nina Andersson samt fru Ruth Randall-Edström hade avrest till Haag för att delta i kongressen.

Västkinde F. K. P. R. höll söndagen den 25 april halvårsmöte i Västkinde stora skolasal, som högtiden till ära var festligt dekorerad. Av årsberättelsen framgick att flertalet av de sammankomster, som hållits under året uppgått i arbetsaftnar till förmån för här och landstorm, då rösträttslitteratur liksom och annan litteratur föreläst. Sedan den allvarliga delen av programmet genomgåtts, vidtog en angenäm pratstund, då även te intogs.

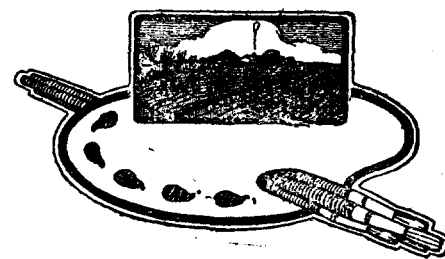
Örebro F. K. P. R. hade tisdagen den 13 april sitt ordinarie månadsmöte å Strandrestaurangen, och var detsamma ordnat som samkväm. Bland föreningsangelägenheter var även en redogörelse från Länsförbundets årsmöte, som här avhölls söndagen den 11 april. Ett för staden glädjande beslut hade där fattats, i det förbundet beslutat verka för möjliggörandet av fattiga barns sommarvistelse på landet under ferierna. Härefter uppfördes "När begreppen klarna" utav föreningsmedlemmar och motogs av de närvarande med kraftiga applåder. Teservering under angenäm stämning avslutade aftonen.

SKODON

köpas ovillkorligen fördelaktigast hos

Fabrikslagret RECORD

32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 — Stockholm.

Lär Er teckning och målning!

Inga ämnen torde vara mera intressanta och tacksamma att studera än teckning och målning, ty varje person äger större eller mindre anlag här för, ehuru dessa anlag först i och med lämplig undervisning komma till sin rätt. Dessutom är kunskap i frihandsteckning och målning av oskattbart värde för alla, ehuru i synnerhet för varje tekniker, yrkesman, klichétecknare och annonsör. Ett säkert öga och en säker hand samt förmågan att skarpt iakttaga äro för många lika oumbärliga som de egentliga fackkunskaperna.

Ämnar Ni lära Er teckning eller målning, bör Ni genom att delta i vår undervisning pr korrespondens skaffa Er de nödvändiga kunskaperna. Eder ålder, boningsort eller nuvarande sysselsättning utgöra ej något hinder vid vår undervisning. Avgifterna äro låga. Betalningsvillkoren synnerligen förmånliga. Lärötiden obegränsad.

Skriv därför redan i dag efter prospekt genom att ifylla nedanstående kupong och sända den i öppet kuvert, frimärkerat med 4 öre!

Hermods Korrespondensinstitut

Prospektbegäran

Hermods Korrespondensinstitut

Österg. 57 C. Dir. H. S. Hermod Malmö

Sänd mig gratis, och utan någon som helst förbindelse å min sida Ert prospekt över Teckning och konstmålning!

Namn: .....

Adr: .....

Rösträtt för Kvinnor 702 1/4 15.

F. K. P. R. och hjälpverksamheten.

En trevlig sömnadskurs, anordnad av Västerås' F. K. P. R., har torsdagen den 29 april haft sin avslutning. Kursen, som varit avgiftsfri, har lämnat undervisning i all slags sömnad såsom linne- och klädsömnad, lagning och ändringar samt förfärdigande av barnkläder åt kvinnor från mindre bemedlade hem. Lokal har godhetsfullt lämnats av skolstyrelsen i en av folkskolans handarbetssalar, symaskiner ha lånats av enskilda samt gåvor från intresserade skänkts, så att kursen kunnat bära sig. En kompetent sömmerska samt vid hennes sida frivilliga medhjälpare ha skött undervisningen. Kursen har varit besökt av 60 elever, gamla och unga. 225 plagg ha förfärdigats. Deltagarnas tacksamhet har varit mycket stor, och hoppas föreningen att till hösten få igång en liknande kurs. Avslutningen var ordnad som samkväm med kaffe och dopp, gemensam sång samt föredrag av skolföreståndarinnan, fröken Löfgren om Det husliga arbetets betydelse för hemmen och för hela landet.

Advokattfirman ÅKERBERG och SCHRÖDER

Luntmakaregatan 7 (hörn av Kungsg.) Stockholm.

FAMILJERÄTT

(Arvs- och Aktenskapstvister, Boskillnader Testamenten) samt övriga juridiska uppdrag.

FERM EXPEDITION.

MODERAT ARVODE.

Använd L. K. P. R:s

brevkort och agitationsmärken.

Malens Havsbad Restaurang
vid kurorten Malen, 3 min. fr. Båstads station.
Säsong 1 juni—1 sept.
rekommenderas,
Inneh. Nanny Holmstrand.

Från Bergman-Österbergiska sammällskurserna.

Årets kurser togo sin början den 15 jan. i Södermanland och pågingo där under loppet av fyra veckor å sju olika orter med ett sammanlagt åhörarantal av 2,473 personer. Intresset för social upplysning visade sig å de olika orterna ganska växlande.

Därefter ställdes färden till Jämtland, där ingen övermåttad i föredragsväg tycktes råda. Intresset var här mycket livligt, befolkningen i hög grad vaken och intelligent. På många ställen infunno sig åhörare militals ifrån, och en mera uppmärksam och välvillig publik torde för kurserna knappast kunna vinnas. I Jämtlands län besöktes 25 olika orter. I allmänhet hölls här endast ett eller två föredrag på vart ställe; dock skulle den vanliga serien — minst 3 föredrag — otvivelaktigt å de flesta orter kunnat påräkna anslutning.

Ett par belysande smådrag från dessa kurser må här anföras. I Lillhärjedalen, Härjedalen, besöktes de båda föredragen av församlingens kyrkoherde, den mycket kände botanisten, tillika med alla hans konfirmander. På en plats i Jämtland yttrade kyrkoherden i församlingen efter föredragets slut till de ännu församlade åhörarna ungefär följande:

"Jag har alltid tyckt att kvinnan kunde anse sig lycklig som slapp ta del i det offentliga livet, men kanske är det ändå inte så rätt att hon intar denna ställning i lä och låter saker och ting ha sin gång, utan kanske bör också hon göra sin insats till det allmänna bästa; det vill nog tyckas som skulle den behövas."

I allmänhet ställde sig männen mycket förstående och även aktivt intresserade gentemot kvinnornas rösträttskrav och på flera platser uppmanade de dem t. o. m. att organisera sig i rösträttsföreningar. Fem nya rösträttsföreningar blevo också det synliga resultatet av sammällskurserna i Jämtlands län, och jordmännen synes gynnsam att låta än flera uppstå. Antalet åhörare som bevistade kursen här uppgick till 2,992 personer.

Jämtlands länsförbund förtjänar en särskild eloge för den utmärkta förtänksamhet varmed kurserna voro anordnade och från min enskilda synpunkt som kursledare sett också för den hänsyn och omtanke, varmed man sökte lätta arbetet och spara alla onödiga och tröttnande dubbelfärder under den i och för sig ganska mödosamma resan.

I Linsäll, Härjedalen, avslötos sammällskurserna på ett stämningsfullt sätt. Efter en älskvärd avtackning sjöng en vacker kvartett av unga flickröster några sånger, däribland "Vintern rasat ut bland våra fjällar", varefter jag på det sista skröpliga slädföret redan samma kväll anträdde resan söderut.

Walborg Bergström.

Ny landvinning.

Filial till Norrköpings F. K. P. R. har bildats i Skärblacka efter föredrag av fröken Emma Aulin.

Kvinnornas krigstjänst.

Vid krigets utbrott inlämnade Münchens kvinnliga rösträttsförening ansökan till stadsfullmäktige om att kvinnor måtte få tillträde till sådana platser, som på grund av männens krigstjänst blivit lediga. Deras ansökan beviljades och kvinnor beklädas nu platser som inspektörer vid frukt- och grönsakstorgen, i torghallar o. d. samt fungera även som kommunala bokhållare och assistenter, spårvagnskonduktörer m. m. Samtidigt erbjöd sig rösträttsföreningen att bespisa barn, vilkas fäder voro ute i krig och vilkas mödrar voro utan arbete.

Söders "English School"

Tjärhovsgatan 5. Allm. Tel. Söder 6286.
Engelska lektioner o. översättningar.
ANNIE I. SCOTT.

I villa i Mölle

uthyras 2 möblerade rum, det ena med balkong. Egna ingångar. Härlig utsikt. Pris för varje rum 75 kr. för sommaren. Närmare genom Å. Ängelholm.

Maskinmärkning Hålsömnad

utföras väl uti
ELIN MADÉNS MÄRKNINGSATELJÉ,
12 Lilla Vattugatan, hörnet av Brunkebergstorg.
Riks Tel. Norr 811. Allm. Tel. 11905.

För resande att beakta!

Lööfs hotell ARVIKA rekommenderas!

Louise Blomberg

TVÅL- & PARFYMHANDEL
39 Vesterlånggatan 39
REKOMMENDERAS
Allm. Tel. 2817.

Kammar, Borstar, Svamp m. m.

PENSIONATET

Hamntorget 3 (vid Ångfärgestationen)
HELSINGBORG
Rekommenderas abonnenter och resande.
Tel. 1058.

A. WAHLGREN

SLAKTERI & CHARKUTERI
15 B Nybrogatan 15 B
Riks 3054. Allm. 8880 & 23052

FILIAL:

17 Storgatan 17
CHARKUTERI

Riks 8194. Allm. 8865
Till landsorten ferm expedition.

Manlig logik.

Vi taltes vid en gång, en vän och jag. Det var musik vi dryftade den dagen. Jag hade lyssnat nyss förut betagen Till toner av förtjusande behag.

Vi tvistade, jag minns, om snillet lag. Han påstod med beslutsamhet i dragen, Att ju den stora konsten — alla slagen —
Var mannens fält, där kvinnan var blott svag.

Då frågte jag: "Men har ni glömt Neruda?
Har bättre spel ni hört i något land?
Har en fiol ni någonsin hört ljuda,

När stråken förts av mer besjälad hand?"
Men strax han gentog: "Det kan mig ej störa.
En sådan konst är manlig för mitt öra."
Eva.

Rösträtt för Kvinnors

elfte nummer för 1915 innehåller bl. a.:

Samling under rösträttsens baner.
Den nya äktenskapslagen.
L. K. P. R:s verksamhet under 1914. Av *Ezaline Boheman*.
De svenska kvinnornas tredje allmänna rösträttsmöte i Huskvarna 19—20 juni. Program.
Ett uttalande i kvinnofrågan för 58 år sedan. Av *Sigrid Kruse*.
Gångångare. Av *V. K-n*.
Arbetet ute i landet.
Från Bergman-Österbergiska sammällskurserna. Av *Walborg Bergström*.
Manlig logik. Av *Eva*.

AFFÄRSREGISTER

Bad-Caféet

Malmstorgsgatan 3
Rekommenderas sina goda frukostar, middagar och supéer till moderata priser.
A. T. 9774. Vördsamt Ch. Skoglund.

Obs. Syster Frideborgs Sjuksköterskebyrå Aven Sjukhem

R. t. Vasa 99. Kungstensg. 22, 1 tr. A. t. 28672.

Ivar Grönqvist

HERR- & DAMSKRÄDDERI
Ostermalmsgatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 26002
Utför beställningar och reparationer av alla sorters Herr- och Damkläder till billiga priser.
Beställningar utföras även när tyg tillsläppes.

SKÅNSK MAT

Pensionat Malmgren
Olovsgatan 3, 2 tr.
God och billig hel- och måltidsinackordering på kortare eller längre tid. Allm. Tel. 14256.
Skånsk Fru.

Bada

Elektr. Ljusbad, Massagebad, Varmbad, Halvbad
4 Södermalmstorg 4.
2 tr. (Hiss.) Allm. Tel. 1547

Damhattar

pressas, tvättas. Tagel- och flät. hattar sys om efter nyaste modeller. Panamahattar tvättas omsorgsfullt. Kom i tid.
HATTFABRIKEN
Klara Östra Kyrkogata 5, 1 tr.

Barnmorskan

Karin Kindvall
Roslagsgatan 20, Stockholm.
Emottager patienter i sitt hem. Trevliga enskilda rum med elektr. ljus. God omsorgsfull vård.
Rikstel. Vasa 464. Allm. Tel. 22445.

DAMER! SEN HIT!

Fru Ostman-Kaldén öppnar den 1:sta Sept. i sitt hem, Frejg. 21, III tr., tillklippnings- och avprovningsbyrå för allt vad till barn- och damkläder hör. För damer som vilja se sina kläder själva eller som använda sig av hemsömmerskor bör byrån bli till verklig nytta. Byrån är öppen alla dagar med undantag av Lörd. från 10 f. m. till 8 e. m., dessutom Tisd. och Fred. mellan 7—9 e. m.
Vidare upplysningar pr Telefon Allm. 10131.

KLARA EXPRESSBYRÅ

(Innehavare: C. A. Rydberg)

Stora Vattugatan 11

Ombesörjer packningar o. flyttningar såväl inom huvudstaden som till o. från landsorten. Transporterar pianon, res- o. fraktgods. Befordrar brev o. paket m. m. Ombesörjer förtullningar.

OBS! Förstklassig sjukbår och sjukstol. OBS!

Full garanti för anförtrodda uppdrag. Mångårig praktik.

Van och pålitlig personal.

Telefoner till byrån: Riks 6667, Allm. 6292. Telefoner till bostaden: Riks Huddinge 57, Allm. Huddinge 95.

HERMAN HÅKANSON

FÄRG- & KEMIKALIE-AFFÄRER

Rikstel. 9649. 9 Gref-Thuregatan 9 Allm. tel. 9649.

REKOMMENDERAS. Medlemmar af F. K. P. R. erhålla rabatt.

Arvika Vagnfabrik, Arvika.

Sveriges största fabrik för tillverkning av alla sorters lyx- och arbetsåkdon
Utställning: David Bagaresgata 1, Sthlm.
Priskurant på begäran. Riks t. Arvika 87, Sthlm 4544.
Begär priskurant även å Kullageraxlar.

Damgarderoben

48 Upplandsgatan 48
ALLM. TEL. 28725 — STOCKHOLM
REKOMMENDERAS.

VAR OCH HUR?

Grevturegatan 24 B
RÅDFRÅGNINGSBYRÅ
Affärsförmedlingar, uthyrningar m. m.
Juridiskt biträde lämnas.
R. t. 12680. Anna M. Rettig A. t. 18154.

DAMERNAS

speciella uppslagsbok, oumbärlig för alla Aldrar, erhålles då Kr. 1.50 insändes i postanvisning till

SVENSKA BOKEXPEDITIONEN
STOCKHOLM C.

JACOBSSONS VÄLKÄNDA TAPISSERI-AFFÄR

24 B Grevturegatan, vid Tattersall.
10 % RABATT — I VAROR — FRITT VAL.

Juridiska Inkasso- & Advokatbyrån

Mästersamuelsg. 37, Stockholm. Effektivaste Inkasseringbyrå. Rättegångar, soldittetsupplysningar, boutredningar, skilsmässor och alla juridiska uppdrag. Billigt o. punktligt. R. t. 1105. A. t. Br. 8515.

Babylåda å 5 kr.

Innehållande 2 omgångar = 12 st. välsyddade plagg för den nyfödde.

Maria Edgrens Vitvaruaffär
UMEÅ.

Engelska strumpor förfotas

MALMÖ TRIKAMAGASIN
Cecilia Ahlström

Amiralsgatan 17. Rikstel. 1152.

SY SJÄLV EDER HATT

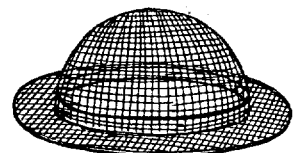
Stor besparing

Gratis råd gives av i facket kunniga damer

DAMHATTFORMAR. Pris 1.95

BARNHATTFORMAR. Pris 1.50

Buttericks hattformar äro speciellt gjorda för hemsyning

TAGELFLÅTOR

Kr. 0.25 pr mtr, Kr. 2.25 pr 10 mtr.

HATTBLOMMOR & FANTASIER

till montering av hattar. Enormt billiga priser.

BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR

57 Drottninggatan 57.